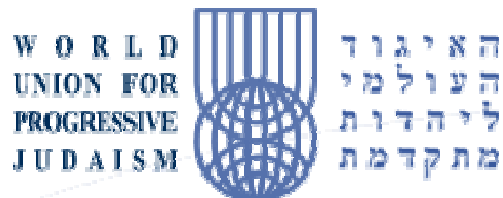

5772

Torah from Around the World

Sjabbat 25 augustus 2012 / 7 elloel 5772
Sidra Sjoftiem, Devariem [Deuteronomium] 16:18-21:9
Tanach blz. 385-393
Haftara: Jesjaja 51:12-52:12
Tanach blz. 888-891

Commentaar: Rabbi Fred Morgan
Senior Rabbi, [Temple Beth Israel](#), Melbourne, Australië

Vertaling: Jaap Frank en Sabine Frank-Fiedler
[Het Engelse origineel](#)

In Australië is er in 2011 een nationaal bevolkingsonderzoek gehouden. De gegevens zijn gebruikt om de doelstellingen van de regering te formuleren en voor het vaststellen van de prioriteiten van de uitgaven in de komende jaren. De data van dat onderzoek zullen statistici en sociaal-commentatoren nog tientallen jaren bezighouden.

Alle landen en gemeenschappen gebruiken bevolkingsonderzoeken om trends te voorspellen en plannen te maken voor de toekomst. Met name voor de joodse gemeenschap zijn tellingen zeer nodig. Met zo'n kleine gemeenschap wereldwijd (in Australië maken Joden maar 0,5% van de bevolking uit), moeten we zoveel mogelijk informatie over onszelf zien te krijgen om ons voortbestaan, of wat wel 'de joodse continuïteit' wordt genoemd, veilig te stellen.

Onderzoekers van de Monash Universiteit hebben de resultaten van het laatste Australische bevolkingsonderzoek, in 2006, gekoppeld aan een uitgebreid rapport over de joodse gemeenschap, om diepgaand te onderzoeken hoe het er met de joodse continuïteit in dit land voorstaat. De nauwkeurig gedocumenteerde uitkomsten komen waarschijnlijk overeen met vergelijkbare onderzoeken elders in de wereld en met wat onze intuïtie ons daarover zegt. Inmiddels stoelen deze inzichten op feiten en cijfers.

Volgens dit overzicht zijn de belangrijkste factoren waardoor de Joodse continuïteit wordt bedreigd, de volgende:

- gemengde huwelijken, vooral te wijten aan het feit dat mensen later trouwen, waardoor ze er minder naar streven of in staat zijn om partners te vinden binnen hun primaire sociale context, die doorgaans joods is, zoals school, sjoel en jeugdvereniging;
- economische veranderingen, die het moeilijk maken voor jonge joodse volwassenen om huizen te vinden in de van oudsher als joods bestempelde woongebieden;
- de steeds ouder wordende generatie babyboomers, en de sociale en economische belasting daarvan voor de gemeenschap in zijn geheel;
- het ontbreken bij de jongere generaties van de ideologische betrokkenheid die kenmerkend is voor de oudere generatie, met inbegrip van hun passieve weigering om onvoorwaardelijk achter Israël te staan;
- het fors teruglopen van leven volgens de joodse praktijk bij de meerderheid van de Joden en het ontstaan van een steeds grotere kloof tussen de ultra-vromen en de seculiere Joden;
- het hoge percentage 'traditionele, niet-praktiserende' Joden die, in tegenstelling tot Amerika, de meerderheid vormen in de Australisch-joodse gemeenschap; zij hebben nauwelijks een idee van de richting waarin het Jodendom zich zou moeten ontwikkelen of de doelen die zouden moeten worden nagestreefd, maar noemen zich desondanks orthodox.

Dit alles verrast ons niet. Alle lof voor de wetenschappers die dit overzicht hebben samengesteld. Ze hebben een geweldige klus geklaard. Maar wat doen we er vervolgens mee?

Het is verleidelijk de problemen waar deze uitkomsten op wijzen, frontaal aan te pakken. We zouden bijvoorbeeld kunnen reageren met het scheppen van mogelijkheden voor onze dertigplussers om andere Joden te ontmoeten. Of door het intensiveren, binnen onze gemeenschappen, van de gesprekken over Israël. We zouden babyboomers meer mogelijkheden kunnen bieden bij het helpen van onze bejaarden. Of als gemeenschap pluriformer worden, met godsdienstige alternatieven in het middengebied, tussen ultra-orthodoxie en secularisme.

Dit zijn allemaal redelijke, functionele antwoorden op de thema's rondom de joodse continuïteit. Er is echter nog een andere benadering, een die zich niet per se op de problemen en hun oplossingen richt, maar die vanuit een andere invalshoek komt. Het is immers lastig inspiratie te halen uit het zoeken naar steeds dezelfde oplossingen voor wat per slot van rekening eeuwenoude problemen zijn. Hoeveel ouders met huwbare kinderen zijn werkelijk bezig met het oplossen van het 'probleem' van het gemengde huwelijk? Hoeveel, met uitzondering van diegenen die zich er bewust van zijn dat ze tot het centrum behoren en niet tot de flanken, zijn echt geïnteresseerd in het overbruggen van de kloof tussen ultra-orthodox en seculier?

Ik wil vooral op zoek naar wat onze traditie aan inspiratie te bieden heeft, en door de daden die daaruit voortkomen mensen ervan bewust maken dat 'joodse continuïteit' inhoudelijk van betekenis moet zijn en niet alleen maar functioneel. Deze inspiratie vind ik in de sidra van deze week, Sjoftiem. Daarin wordt niet de joodse continuïteit behandeld, maar *tsedek*, rechtvaardigheid. Er worden kernvragen in gesteld over het functioneren van de menselijke samenleving; over de aard van gezag; over met voorbedachte rade of per ongeluk berokkende

schade; over het beschermen van de leefomgeving en de natuur in tijden van oorlog, en over hoe we het hoofd kunnen bieden aan het afbraakproces van de dood en de destructieve elementen in de samenleving.

Als we deze bezorgdheid in praktische ethiek en sociaal gedrag vertalen, plaatsen we de betrokkenheid die wij Joden zo vaak tonen in een joodse context en in het kader van Tora. Daarmee ontsteken we het vuur van gerechtigheid in Joden, die zich anders afvragen wat het doorgeven van de joodse traditie voor zin heeft. Waarom moeten we eigenlijk overleven? En waarom *Am Jisraëel Chai* (het joodse volk leeft) roepen als het geen directe relatie heeft met het brengen van gerechtigheid in de wereld waarin wij leven?

Ik durf te stellen dat die gemeenschappen die sterke, naar buiten gerichte sociale en maatschappelijke acties ondernemen het niet eindeloos over joodse continuïteit hoeven te hebben. Zij beleven dat op een veelbetekenende manier. Gemeenschappen zonder sterke maatschappelijk actie, daarentegen, zoals de joodse gemeenschap van Australië en vele kehillot in Europa en elders, blijven steken in hun zoektocht naar betekenis en relevantie.

Sjoftiem begint met de beroemde woorden *tsedek tsedek tirdof*, 'rechtvaardigheid, rechtvaardigheid zul je nastreven'. Waarom, zo vragen de rabbijnen, wordt het woord 'rechtvaardigheid', *tsedek*, herhaald? Ze geven er vele, verschillende verklaringen voor. Een bat mitswa-leerling kwam niet zo lang geleden met een van wijsheid getuigend voorstel. Ze had opgemerkt dat de woorden *tsedek* en *tsaddiek*, een 'rechtvaardige', verwantschap vertonen en legde het als volgt uit: de eerste *tsedek* verwijst naar de regels van het recht, de *mitswot* zoals vastgelegd in onze sidra. Ze geven ons een gedragscode waar we niets in en over te zeggen hebben. Ze dwingen ons weliswaar tot daden, maar inspireren ons niet en uiteindelijk geven we er geen aandacht meer aan. De tweede *tsedek* komt aan de orde wanneer we de regels verinnerlijken, wanneer ze deel van ons gaan uitmaken. Dan zijn we zelf *tsedek*; dan zijn wij, ieder van ons, een *tsaddiek*, een Mensj. We beginnen met te doen en pas dan worden we wat we doen. Sjoftiem leert ons hoe te doen als Joden en een werkelijk onderscheid te maken in de wereld door te proberen om *tsaddikiem* te worden. Met joodse continuïteit als resultaat.